

POSUDEK

vedoucí na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Bc. Jitka Pokorná

Téma práce: Analýza sociální adaptace studentů se zdravotním hendikepem na střední škole se speciálním zaměřením

Autorka, Bc. Jitka Pokorná, se ve své diplomové práci rozhodla sledovat sociální začlenění a školní adaptaci u studentů jedné třídy ze střední školy se speciálním zaměřením. Cílem bylo zkoumat podobu a příznivé i rizikové faktory uvedených procesů. Vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je téma, které v současnosti patří mezi nejčastěji diskutované. Výzkumy ze školního terénu však přibývají pouze pozvolna a jen menší část z nich se zaměřuje na prostředí středních škol, potažmo škol speciálně zaměřených. Zvolené téma i jeho zacílení je tedy nesporně aktuální a společensky prospěšné.

Diplomová práce je členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretická část sestává ze čtyř hlavních kapitol (Škola a faktory ovlivňující emocionalitu studentů, Metody šetření klimatu třídy, Vymezení pojmu handicap a základní popis relevantních zdravotních důvodů, Adolescentní věk a vývojové proměny).

Kapitoly teoretické části mají logickou strukturu. Autorka v nich zmiňuje a popisuje relevantní terminologii, zabývá se tematicky příbuznými konstrukty, které jsou v pedagogicko-psychologické literatuře již také poměrně prozkoumané, i různými výzkumnými přístupy k nim. V rámci psychologické problematiky spojené s handicapem se zaměřila na spektrum těch zdravotních znevýhodnění, jež se vyskytují u studentů ve sledované třídě. Cenné je, že autorka u některých z popisovaných hendikepů zmiňuje i některé principy napomáhající efektivitě výuky a komunikace pedagogů a žáků se zdravotně znevýhodněným spolužákem. Stručně také zmiňuje nejpodstatnější vývojové změny související s pozdní adolescencí, resp. s přestupem do středoškolského prostředí.

Autorka pracuje s českými, převážně knižními zdroji. Určitým nedostatkem je, že výzkumně zaměřené statě využívá spíše okrajově. Přínosné by bylo také, kdyby se více zaměřila na spolupráci školy se školskými poradenskými zařízeními a z nich vyplývajících doporučení pro práci se studenty s příslušnými typy postižení (což by následně pravděpodobně doplnilo či osvětlilo i některé výzkumné poznatky).

Určitým nedostatkem práce je její poměrně slabá jazyková (gramatická i stylistická) úroveň, poměrně četné překlepy a stylistická neobratnost (např. věta na s. 34: „*Kolektivita třídy může být tedy do jisté míry ovlivněna chováním nemocného jedince, který může projevovat sklony k úzkosti či depresím.*“).

V rámci výzkumného cíle se autorka rozhodla zaměřit na „*vnímání třídní kolektivity, sledování projevů případné šikany ve třídě, socializační podpora mezi studenty a pedagogy, pocit*

emočního zázemí, školní úspěšnost.“ Zformulovala dvě výzkumné otázky se dvěma podotázkami a pomocí semistrukturovaných rozhovorů oslovila 9 studentů z jedné třídy střední školy se speciálním zaměřením. Výzkumné nálezy analyzovala s využitím principů otevřeného a axiálního kódování, které lze považovat za metodologicky adekvátní. Získaná čtyři témata (edukační prostředí, vztahy mezi spolužáky, podpora pedagogů a pedagogických pracovníků, hodnocení) následně interpretovala a zdokumentovala úryvky z rozhovorů. V diskusní části v rámci prezentace výsledků odpověděla na stanovené výzkumné otázky a následně nálezy poměrně zevrubně porovnála s poznatky uvedenými v teoretické části (část „Diskuse s autory“). Obě tyto oblasti jsou v uvedených částech zpracovány adekvátně.

Určitým problémem zbývajících částí práce (část Diskuse a Závěr) je slabší schopnost zformulovat na základě zjištěných poznatků zobecněná doporučení pro pedagogickou práci se studenty s uvedenými speciálně vzdělávacími potřebami, v němž by autorka prokázala porozumění transferu mezi výzkumnými zjištěními a pedagogickou praxí. Druhou připomínkou je poněkud menší míra samostatnosti při zpracovávání předložené práce, co se týče některých dílčích podtémat v teoretické části a také ve výzkumné metodologii, s ohledem na fakt, že jde o diplomovou práci.

Závěr: Předložená diplomová práce je zpracována jak v teoretické, tak i v empirické části, v kvalitě, která odpovídá standardům pro tento typ závěrečných prací. Vzhledem k výše uvedeným připomínkám se při návrhu na hodnocení (v závislosti na výsledku obhajoby) přikláním ke klasifikačnímu rozmezí **“velmi dobře-dobře”**.